IN MEMORIAM

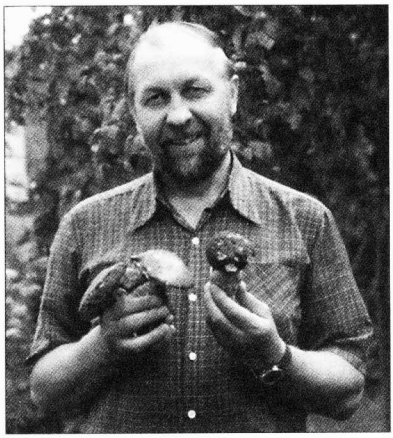

POVILAS TEBELŠKIS
(1950 05 23 – 2003 03 03)

2003 m. kovo 3 d., pakirstas sunkios ligos, mirė archeologas Povilas Tebelškis. Likimas nelėmė jam sulaukti nė 53 metų.

Povilas Tebelškis gimė 1950 m. gegužės 23 d. Kupiškio rajone, Subačiaus geležinkelio stoties gyvenvietėje. Šeimoje jis buvo vyriausias vaikas. Povilas mokėsi Subačiaus gyvenvietės vidurinėje mokykloje, o ją baigęs 1968 m. įstojo į Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą. Mokydamasis universitete šoko ir dainavo etnografiniame ansamblyje „Ratilio“, kuriame susipažino su savo būsimąja žmona Aurelija. Baigęs universitetą, nuo 1973 m. aštuonerius su puse metų dirbo Vilniaus miesto paminklų apsaugos inspekcijoje istoriku–archeologu. Nuo 1981 m. pabaigos iki 1991 m. balandžio mėnesio ėjo Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos pirmininko pavaduotojo pareigas, o Tarybą panaikinus ir įsteigus Lietuvos kultūros paveldo mokslinį centrą (nuo 1995 m. pavadintą Kultūros paveldo centru) – pervestas dirbti į jo Ūkio ir ūkiskaitinių tyrimų skyrių. Nuo 1996 m. gegužės mėnesio iki mirties Povilas dirbo Kultūros paveldo centro Archeologijos skyriuje.

Per visus savo darbo Vilniaus miesto paminklų apsaugos inspekcijoje, Mokslinėje metodinėje kultūros paminklų apsaugos taryboje ir ypač Kultūros paveldo centre metus Povilas Tebelškis pasižymėjo kaip archeologas praktikas. Dar dirbdamas inspekcijoje vykdė archeologinius tyrinėjimus 29 įvairiuose Vilniaus senamiesčio objektuose, taip pat ir dabartinių Vyriausybės rūmų vietoje. Darbo Mokslinėje metodinėje taryboje metais jis tyrinėjo savo krašto – Kupiškio bei gretimo Panevėžio rajono archeologines vietas. Dirbdamas Kultūros paveldo centre Povilas vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrimus daugiau nei šešiose dešimtyse vietų, tarp kurių daugiausia – iki tyrinėjimų buvę neaiškūs objektai. Tokių tyrinėjimų metu nustatė nemažai archeologinių vietų: pavyzdžiui, Degėsių, Kampinių ir Papušių piliakalnius, Tiltagalių ir Linksmučių (Kurmaičių) kapinynus. Jis tyrinėjo ir nemažai ardomų pilkapių, tarp

jų Berčiūnų ir paties surastus Veliankos (Žingių) bei Purviniškių pilkapynus. Nepamiršo jis ir gimtojo Kupiškio rajono: čia net trejus metus vykdė archeologinius tyrimus garsiame Palėvenės vienuolyne, tyrė Noriūnų kapinyną ir kitas vietas.

Apie daugelį tyrinėtų objektų Povilas yra parašęs straipsnius leidiniui „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje". Be to, yra parašęs straipsnių Lietuvos kraštotyros draugijos leidiniui „Mūsų kraštas" (apie Mirabelio įtvirtintą dvarvietę ir apie savo kraštietį Juozą Petrulį), žurnalui „Baltų archeologija" (apie Baušiškių pilkapyną), tęstiniam leidiniui „Kultūros paminklai" (apie Kupiškio rajono Gyvakarų kaime jo paties rastą ir tirtą vėlyvojo neolito laikotarpio kapą). 2000 metais Vilniuje vykusioje konferencijoje „Lietuvos kultūros paveldo kartografiniai tyrimai: raida, būklė, perspektyva" skaitė pranešimą „Archeologijos objektų, esančių IP ir LA sąrašuose, apskaita, kartografavimas, archeologijos žvalgomieji tyrimai". Kartu su archeologu Vytautu Daugudžiu jis parengė straipsnį apie savo krašto praeitį – „Iš seniausios kupiškėnų praeities", kuris buvo išspausdintas knygoje „Kupiškio kraštas".

Povilas buvo gyvenimą mylintis, kuklus, doras, santūrus ir kartu nuoširdus žmogus, atsidavęs šeimai ir darbui, gerbiamas kolegų ir bendradarbių. Toks jis ir išliks jį pažinojusiųjų atmintyje.

Bendradarbiai

Povilo TEBELŠKIO bibliografija

1984

1. Ką slėpė Buivėnų plokštinis kapinynas. *Komunizmo keliu (Kupiškis),* 1984, vasario 2, (Nr. 15).

2. Buivėnų plokštinis kapinynas. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1982 ir 1983 metais,* Vilnius, 1984, p. 138–140.

1987

3. Oniūnų kaimo lobis. *Komunizmo keliu (Kupiškis),* 1987, vasario 7.

4. Paminklai laukia archeologų. *Vakarinės naujienos,* 1987, liepos 30.

1989

5. Tyrinėjimai Tiltagaliuose. *Tėvynė (Panevėžys),* 1989, liepos 22.

1990

6. Berčiūnų pilkapiai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1988 ir 1989 metais,* Vilnius, 1990, p. 68–71.

7. Kapams Berčiūnuose – 1500 metų. *Tėvynė (Panevėžys),* 1990, rugpjūčio 8, p. 3.

1992

8. Palėvenės, Kupiškio raj., vienuolyno teritorijos žvalgomieji archeologiniai tyrimai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1990 ir 1991 metais. D.2,* Vilnius, 1992, p. 56–58.

1994

9. „Pėsčias klaidžiojau po Kupiškio apylinkes". *Panevėžio rytas*, 1994, gegužės 21, p. 4.

10. „Pėsčias klaidžiojau po Kupiškio apylinkes". *Kupiškėnų mintys*, 1994, gegužės 7.

11. Juozo Petrulio gyvenimo ir darbų keliais. *Mūsų kraštas*, 1994, Nr. 2(5), p. 140–143.

12. Ką byloja senkapiai. *Kupiškėnų mintys*, 1994, birželio 8.

13. Mirabelio senovinių gynybinių įtvirtinimų žvalgomieji archeologiniai tyrimai 1993 metais. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1992 ir 1993 metais*, Vilnius, 1994, p. 78–79.

14. Mirabelis. *Kupiškėnų mintys*, 1994, balandžio 23.

15. Mirabelio dvaras: padavimai ir tikrovė. *Panevėžio rytas,* 1994, balandžio 29, p. 5.

16. Noriūnų senkapių žvalgomieji tyrimai 1993 metais. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1992 ir 1993 metais,* Vilnius, 1994, p.176–177.

17. Palėvenės vienuolyno teritorijos archeologiniai tyrimai 1993 metais. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1992 ir 1993 metais,* Vilnius, 1994, p. 215–217.

18. Palėvenės vienuolyno teritorijos archeologiniai tyrimai 1993 metais. Noriūnų senkapių žvalgomieji archeologiniai tyrimai 1993 metais. *Panevėžio rytas,* 1994, balandžio 15, 22.

19. Tyrinėjimų vasara: Atrasti du nauji paminklai. *Tėvynė (Panevėžys),* 1994, lapkričio 5.

1995

20. Mirabelis: Padavimai ir tikrovė. *Mūsų kraštas,* 1995, Nr. 2(7), p. 108–111.

21. Vilkų senkapiai ir Papušių piliakalnis – du nauji, jau ištirti archeologijos paminklai: tokie ekspedicijos rezultatai. *Panevėžio balsas,* 1995, sausio 6, p. 5.

1996

22. Degučių kapinyno 1995 m. žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*, Vilnius, 1996, p. 132–134.

23. Gilbonių senkapių 1995 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais,* Vilnius, 1996, p. 134.

24. Kampinių piliakalnio ir papėdės gyvenvietės 1994 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*, Vilnius, 1996, p. 60–61.

25. Kunigiškių (Pajevonio) piliakalnio papėdės gyvenvietės 1994 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*, Vilnius, 1996, p. 61–62.

26. Papušių piliakalnio 1994 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais*, Vilnius, 1996, p. 62–63.

27. Vilkų (Tauginaičių) kapinyno 1994 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1994 ir 1995 metais,* Vilnius, 1996, p. 135–137.

1997

28. Iš seniausios kupiškėnų krašto praeities. *Kupiškio kraštas,* Vilnius, 1997, p.13–35 (bendraautorius V. Daugudis).

1998

29. Baušiškių pilkapynas: Ką byloja archyviniai duomenys apie Baušiškių pilkapyną? Ar verta jį saugoti? *Baltų archeologija*, 1998, Nr. 1/2 (11/12), p. 51–53.

30. Bryzgių piliakalnio žvalgomieji tyrinėjimai 1996 metais. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*, Vilnius, 1998, p. 107–108.

31. Kirvuką iškalė dar prieš Kristaus gimimą: septyniose Pasvalio rajono vietovėse praėjusią vasarą archeologai ieškojo mūsų protėvių pėdsakų. *Panevėžio rytas,* 1998, vasario 27, p. 4.

32. Naujos dvarvietės dujotiekio Ukmergė–Utena trasoje. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais,* Vilnius, 1998, p. 326–328.

33. Raguviškių kapinyno žvalgomieji tyrinėjimai 1996 metais. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais,* Vilnius, 1998, p. 224–225.

34. Tikslinama mokslinė vertė ir teritorija. *Darbas (Pasvalys),* 1998, kovo 14.

35. Žvalgomieji tyrinėjimai Pasvalio rajone 1997 metais. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais,* Vilnius, 1998, p. 109–111.

36. Žvalgomieji tyrinėjimai Norelių kapinyne *1997 metais. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1996 ir 1997 metais*, Vilnius, 1998, p. 225–227.

1999

37. Gilbonių kapinynas – archeologijos tyrimai ir jų rezultatai. *Tėvynė,* 1999, gruodžio 15, p. 6.

2000

38. Degėsių piliakalnio–kapinyno, vadinamo Lapakalniu, tyrinėjimai 1999 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 124–127.

39. Piliakalnių tyrinėjimai Klaipėdos r. 1998 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 127–131.

40. Veliankos (Žingių) pilkapyno tyrinėjimai 1998 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 222–225.

41. Purviniškių pilkapyno, vadinamo Prancūzkapiais, tyrinėjimai 1999 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 220–222.

42. Linksmėnų (Kurmaičių) kapinyno tyrinėjimai 1998 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 290–291.

43. Gilbonių kapinyno tyrinėjimai 1999 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 288–290.

44. Druskių senkapio tyrinėjimai 1998 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 330–332.

45. Palėvenės vienuolyno arklidžių pastato tyrinėjimai 1998 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 405.

46. Telšių senojo miesto vietos tyrinėjimai 1998 m. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1998 ir 1999 metais,* Vilnius, 2000, p. 420–421 (bendraautoriai B. Dakanis, A. Strazdas).

2001

47. Gyvakarų kaime rastas akmens amžiaus kapas. *Gimtinė,* 2001, gegužės 1–31, Nr. 5, p. 3, 7.

48. Gyvakarų kaimo vėlyvojo neolito kapas. *Kultūros paminklai,* Vilnius, 2001, Nr. 8, p. 3–10.

49. Gyvakaruose – akmens amžiaus kapas. *Kupiškėnų mintys,* 2001, kovo 3, p. 6.

50. Radiniui gali būti per 4000 metų. *Panevėžio rytas,* 2001, kovo 28, p. 14, 18.

51. Archeologijos objektų, esančių IP ir LA sąrašuose, apskaita, kartografavimas, archeologijos žvalgomieji tyrimai. *Lietuvos kultūros paveldo kartografiniai tyrimai: raida, būklė, perspektyva,* Vilnius, 2001, p. 113–117.

2002

52. Gyvakarų kapinynas. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais*, Vilnius, 2002, p. 24–25.

53. Minčios pilkapynas. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais*, Vilnius, 2002, p. 79–80.

54. Jutonių (Dubingių) pilkapis. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais,* Vilnius, 2002, p. 80–81.

55. Veliankos (Žingių) pilkapynas. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais*, Vilnius, 2002, p. 100–102.

56. Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Šakių rajone. *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais,* Vilnius, 2002, p. 246–259.

57. Gyvakaruose vyras palaidotas prieš 3800 metų. *Panevėžio rytas,* 2002, rugpjūčio 22, p. 6.

Arūnas STRAZDAS